Ч. 102. Второк 8 (21) мая 1901. Рік XI.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і **Адміністрация**: улица Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:

на цілий рік К. 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно . . „ —·40

Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік К. 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно . . „ —·90

Поодиноке число 6 с.

Вісти політичні.

(До ситуациї. — З делеґациї. — Подорож болгарского князя до Петербурга. — З Бразилиї).

Часописи згідно підносять, що з сим тиждпем розпочинає ся найважнійша хвиля в сегорічнім політичнім житю нашої держави. Побіч палати послів, котра має до зелених сьвят полагодити інвестицийні предложеня і покінчити в комісиї розправу о будові водних доріг, розпочинають ся нині наради в спільних делеґациях. Завтра прийме Цісар делеґациї і виголосить престольну промову, а в середу зложить міністер ґр. Голуховский exposе в комісиї угорскої делеґациї. Надіють ся, що хід делеґацийної сесиї буде спокійний, бо й Чехи з огляду на внутрішну ситуацию будуть більше здержаливі як коли небудь. — В делеґациї австрийскій появлять ся перший раз нині представителі Шенерериянців посли Іро і Вольф, котрі — як загально кажуть — виповідять свої погляди на вніщну політику держави. — Президент палати послів візвав членів великих сторонництв, аби брали участь в вечірних засіданях палати, бо як гадає, єсть небезпечність принятя внесеня пос. Шоісволя о 8-годиннім часї праці, що було би рівнозначуче з відкиненем цілого закона. — В Празї відбула ся вчера конференция мужів довірія німецко-поступової партиї в Чехії. Обговорювано новий статут орґанізацийний, котрий принято і найблизші соймові вибори. Ухвалено, аби всї німецкі сторонництва в Чехії злучили ся і спільно поступали при згаданих виборах.

На конференциї членів угорскої делеґациї поставлено кандидатуру ґр. Юлія Сапаріого на президента, а дезидерия Сілядього, на віцепрезидента угорскої делеґациї. Президент кабінету др. Сель повідомив, що угорска делеґация відбуде перше своє засїданє нинї, в понеділок, о годині 5-ій з полудня, на котрім відбуде ся єї уконституованє. — Впевнюють, що спільний буджет, котрий буде нинї предложений делеґациям, дуже незначно ріжнить ся від тамтогорічного. Звижка виносить мало що понад міліон корон. Натомість побоюють ся, що впаслїдок зменшеного доходу з мита, підвисшить ся запотребованє, котре має бути покрите спільною квотою. — З польскої сторони буде внесена в делеґациях жалоба з причини, що пруске правительство не держить ся ветеринарийної конвенциї, і ставить перепони при перевозї галицкої худоби через границю, в наслїдок чого той транспорт мусить відбувати ся через Баварию, що для висилаючих підносить значно кошти перевозу.

Після болгарских дневників, полковник Леонтієв, військовий російский повномочник, вручив кн. Фердинандови власноручне письмо царя, котрим цар запрошує его на липень до Петербурга. Після думки дневників, є то демонстрация против аббазийского з'їзду, де грецкий і румуньский королї гостили ся. Однак другі кажуть, що Фердинанда покликано до Петербурга, аби зробити єму докір за нечувані, антиросийскі демонстрациї в Софиї, перед і підчас положеня угольного каменя під памятник „царя освободителя“. За ті демонстрациї видалено 50 студентів з софійского університету. Однак они почипили стараня о принятє на білгородский і букарештеньский університет. Тим настрашив ся міністер-президент і тимчасовий міністер просьвіти Каравелов, та замінив кару на тимчасове видаленє із шкіл.

В Ріо Жанейро недавно появила ся брошура, що обіймає урядові статистичні дати, зібрані за минувший рік, що відносять ся до вивозової торговлї Бразилиї. Брошура та узглядпює на жаль лише два порти: Ріо Жанейро і Сантос, отже не дає зрозуміня цілости вивозової торговлї, яку веде Бразилія з иншими державами. Будь що будь, однак зібрані там числа, о скільки они правдиві, кидають цікаве сьвітло на торговельні відносини в Бразилиї. Роз'ясняють перед усїм, що найважнїйшим ринком на бразилїйскі артикули, вивожені з портів Ріо і Сантос, суть Сполучені Держави північної Америки а потім Німеччина, а найважнїйшим артикулом вивозу кава а потім кавчук.

Новинки.

Львів дня 20 го мая 1901.

— **Іменованя.** II. Міністер судівництва іменував канцелярийного асистента Івана Калина зі Львова начальником канцеляриї в окружнім судї в Тернополи.

---

4)

ПЛАНЕТИ СОНІЧНОГО СЬВІТА.

(Написав К. Вербенко.

(Дальше).

III.

Марс і єго місяцї.

Нема другої зьвізди, котра би в наукових розслїдах тих якихсь малесеньких сотворінь, що звуть ся людьми, і жиють на невеличкій планеті, званій землею, відограла так велику ролю, як планета Марс, наш найблизший сусїд з другого боку від сонця. Марс, як і єго іменник, репрезентант штуки воєнної, то найпопулярнійша в наших часах зьвізда, і нема вже ніякого, хочби трошки висше образованого чоловіка, котрий би не читав або бодай не чув чогось, коли вже не про самого Марса, то бодай про якихсь людий, що покопали на нїм канали. Але здає ся, що заразом і нема другої зьвізди, над котрою буйна уява так пробовала би своєї сили, як над сею. Коли розглядати в лїтературі о Марсї, строго науковій і більше популярній та белетристичній, аж трудно вже розпізнати, де граница природної дїйстности а буйної фантазиї, що єсть похибкою недокладности спостережень, а що самобманьством. Будемо старати ся розповісти коротенько історию сеї зьвізди так, як она представляє ся на основі дотеперішних розслїдів.

Марс лежить вже поза дорогою нашої землї, і єсть дальше відданений від сонця, як наша планета. За одиницю міри в просторах сьвітових беремо, як вже звістно, віддаль землї від сонця, або полумір єї дороги, котрий має 148,600.000 кільометрів. Марс єсть отже півтора раза так далеко відданений від сонця, як наша земля, або пересїчно 226 міліонів кільометрів. Дорога єсть значно елїпсовата, подовгасто кругла, і она то перша навела Кеплєра на здогад, що планети обертають ся довкола сонця не в круглих, як колесо, але в подовгасто круглих лїнях. Задля того Марс підходить раз в досоню дуже близько до соця, на 205 міліонів, другий раз у відсоню відходить від него дуже далеко, бо аж на 248 міліонів кільометрів. Ще більша єсть різниця єго віддалї від землї; раз підходить він до неї аж на 57 міліонів кільометрів, другий раз відходить від неї сїм разів дальше бо аж на 396 міліонів кільометрів. Задля того й сила єго сьвітла не завсїгди однакова; раз сьвітить він майже як зьвізда першої, другий раз як зьвізда третої величини, а завсїгди можна єго легко розпізнати межи иншими зьвіздами по єго червонавім сьвітлї.

Промір Марса має 6750 кільометрів, єсть отже в порівнаню з проміром землї (12755 км.) мало що більший від половини сего. Єго поверхня займає 143 міліонів квадр. кільометрів (поверхня землї має 510 міліонів квадр. км.) Єсть то отже куля о половину так велика як наша земля а ще раз так велика як наш місяць. Як би ми єго виділи так близько як наш місяць, то він би представляв ся нашим очам два рази більшою кулею як той. Марс потребує 687 днів, щоби раз оббічи довкола сонця а в тім руху своїм робить на секунду майже 30 (29·6) кільометрів, значить ся, тілько що й земля, або порушає ся з такою самою скоростию, як і наша планета. Коли за міру густоти возьмемо пересїчну густоту нашої землї, то Марс єсть пересїчно мало що менше густий як наша земля (0·7), а сила тяготи єсть на нїм така, що один наш кільоґрам важив би на Марсї трошки більше як третину.

Марс єсть першою планетою, на котрій спостережено оборот довкола оси. Незадовго по тім як винайдено дальновиди, спостережено на Марсї якісь плями. Найвиразнїйшу пляму видів Ф. Фонтана ще в 1636 р. а по нїй пізнав, що Марс обертає ся; але пізнїйше на то нїхто не зважав, аж в 1659 р. звернув знову на то увагу астроном Гайґенс (Huyghens) а опісля в 1660 р. перший Кассіні обчислив, що Марс обертає ся раз довкола своєї оси в 24 годинах і 40 мінутах. Від того часу обчисляло той рух вісїм астрономів, а кождий з них обчислив майже зовсїм однаково, так, що їх обчисленє лиш в секундах не було згідне. Із всїх обчислень показало ся і то єсть нинї річ певна, що Марс обертає ся раз довкола оси за 24 год. 37 мін. і 22 секунд. Єго оборот ріжнить ся длятого лиш дуже мало від обороту землї, а з того виходить, що день і ніч на Марсї майже зовсїм так довгі як у нас, неоднакове хиба лиш сьвітло в день. Марс лежить значно дальше від сонця і длятого, коли би на Марсї були якісь люди, то они виділи би звідтам сонце на небі значно меншим, як ми

— **Перенесеня.** П. Мінїстер судівництва перенїс начальника канцеляриї Володислава Ляськовского з Тернополя до окружного суду в Станиславові.

— **Засїданє видїлу руского товариства педаґоґічного** відбуде ся в суботу дня 25-го мая с. р. о годинї 6-ій вечером.

— **Концерт в честь Шевченка в Калуши** відбуде ся в лат. Зелені сьвята — в недїлю, 26 н. ст. мая при співучасти мішаного хору Стрийского Бояна. По концертї забава з танцями.

— **Обхід сьв. ювилею в Перемишли** розпочав ся дуже торжественно. В недїлю дня 12-го мая відбула ся перша процесия, котру провадив Преосьв. епископ Константин Чехович, в сослуженю цїлої Капітули і всїх катедральних сьвящеників та при участи кількатисячного народу. В походї взяв участь також дївочий інститут з настоятельками. — Таких процесіональних походів буде ще пять.

— **Пос. др. Дамян Савчак** оповіщує таке письмо: В цїли вислуханя справоздання з моєї дїяльности посольскої і в цїли нарадження над деякими важними справами громадскими, запрашаю Впов. Виборцїв на збори, котрі відбудуть ся: I) в Горожанцї на рускім приходстві дня 25 н. ст. мая, о годинї 3 по полудни, для громадян з Бишова, Дрищова, Гнильча, Горожанки, Панович і Товстобаб; — II) в Заваловї на рускім приходстві в недїлю 26 мая, о годинї 4 по полудни, для громадян з Бокова, Яблонівки, Камінної гори, Коржової, Лисої, Маркової, Посова, Середного, Славутина, Шумлян, Заставець зав., Затурпна, Завадівки і Завалова; III) в Підгайцях в сали Ради повітової ві второк дня 28 мая о годинї 10 рано, для громадян з Бекердорфу, Білокерницї, Божикова, Добровід, Гниловід, Галича, Голгіч, Юстинівки, Маловід, Литвинова, Мозлівки, Мужилова, Новосїлки, Підгаєць, Рудник, „Сїлка, Старого міста, Телячого, Щепанова, Швейкова, Угринова, Вівся, Вербова, Волицї, Волощини, Загаєць і Заставець голг.: — IV) в Вишнївчику на рускім приходстві, в середу 29 мая, о годинї 4 по полудни, для громадян з Гайворонки, Котузова, Михайлівки, Сапової, Вишнївчика і Зарваницї: — V) в Золотниках, на рускім приходстві, в четвер 30 мая, о годинї 10 рано, для громадян з Бурканова, Хаток, Сокільник, Соколова і Золотник; — VI) в Беневі, в домі п. Теодора Содомори, в пятницю 31 мая, о годинї 10 рано, для громадян з Беневої, Богатковець, Цикова, Раківця, Росохуватця, Семиковець і Соснова. — Впреп. і Всеч. ОО. духовних і ПП. Начальників громад прошу, щоби зволили на ті збори ласкаво прибути, і своїх парохіян взглядно громадян, до найбільшої участи в них запросити, а то до одної з повисших місцевостий найблизшої, і в часї для них найдогіднїйшім.

— **Огонь в львівскім театрі.** В суботу рано ушкодив один робітник, що мав направити попсовану ґазову руру, підземний електричний провід. В наслїдок того запалили ся на тім проводї ізолятори зі смоли і клоча в театрі. Огонь тревав які дві години і ушкодив електричні проводи і машини в театрі. Самому театрови нїчого не стало ся, мимо того шкоди досить значні, а задля недостачі осьвітленя відбуде ся найблизше представленє аж в середу.

— **Руский народний театр** виїхав до Серету, де — як доносить „Буковина" — дасть шість представлень: „Запорожець за Дунаєм" і „Вечерницї"; — „Не ходи Грицю на вечерницї": — „Жидівка вихрестка": — Ямарі": — „Малка Шварценконф": — „Бідне дївча" і „Дон Цезар" або „Барон Циганьский". Потім переїде до Радівців і повторить тих шість представлень з деякими може змінами. Дальше не буде запускати ся на Буковину, хиба що вступив би з поворотом до Вижницї. Дальший плян гостини театру в Галичинї мав обіймати міста: Снятин, Городенка, Заліщики, Борщів, Гусятин. В кождім разї се лїто перебуде наш театр в полудневo-східній Галичинї.

— **Церков ім. Єлисавети в Пештї.** Вчера відбуло ся в Пештї торжественне посьвяченє нової парохіяльної церкви ім. Єлисавети. При торжестві був присутний Цїсар, високі достойники духовні, державні і члени обох палат угорского сойму, генералїция і представителї міста. Коли Цїсар від'їздив пополудни до Геделє, населенє витало его грімкими окликами „Eljen!"

— **В Лїсках,** повіта сокальского, погоріла, як нам доносить о тім з Белза, дня 12 мая с. р. до години аж 32 нумерів з 70 будинками. З погорівших були крім чотирох всї асекуровані, але на дуже малу суму, так, що господарство вартости н. пр. 1000 зр. було асекуроване лиш на 400 зр. На питанє, длячого так мало будинків асекурували, відповідали господарі: Бо у нас нїхто не памятає, щоби був так великий огонь.

— **Страшна пригода на зелїзници.** Дня 15 с. м. їхала до Тернополя якась молода пасажирка зелїзницею, що їде з Копичинець до Тернополя. На другий день досьвіта знайдено єї межи стациями Прошова а Острів на шинах з відтятими ногами і ледви ще живу. Коли поїзд о 6 год. рано доїзджав до Прошової задержав ся нараз перед стацєю, по побіч шин лежала молода хороша брунетка, убрана в елеґантній чорній сукни з відтятими ногами, так що часть черевика з пальцями лежала на шинах; сукня була цїла покровавлена а буйне чорне волосє також покровавлене від великої рани на голові. Нещасливу женщину приведено до памяти студеною водою і она попросила, щоби їй дали води. Випила дві склянки, але вже не могла відповісти на питаня хто она і звідки та знов зімлїла. Єї внесено до воза пакункового і зложено на міхах а в Микулинцях вложено на ноші та повезено дальше до Теребовлї, де она коли єї винесено з вагона померла. Нещаслива називала ся Ірма Войтович і коли їхала до Тернополя, здаєсь що оперла ся була об дверцї ваґона, котрі підчас їзди отворили ся і она випала, а що їхала сама одна в пересїку II-ої кляси, то нїхто того не добачив. Страшно покалїчена перележала она на місци свого нещастя через цїлу ніч без всякого ратунку. В Тернополи оглянули ся около 11 год. вечером, що десь подїла ся одна пасажирка, але нїхто за нею не шукав.

— **Врученє грамоти похвальної учителеви.** З Бібрки пишуть нам: Громадяни Лїщина обходили в недїлю 15 (28) цьвітня с. р. прекрасне торжество. Ото учителеви місцевому, Вп. п. Стефану Квасїнескому, котрий в однїй і тій самій громадї вислужив 40 лїт, Іх Високопреосьвященство Митрополит Андрей Шептицкий зволили прислати Архиєрейске Своє благословенє і грамоту похвальну, а врученє сеї грамоти відбуло ся в висше згаданім дни. — По Вечірни мав Вп. о. дек. Кмицикевич довшу і дуже красну промову, в котрій піднїс заслуги, які п. Квасїньский положив для своєї громади тількoлїтною своєю неутомимою працю, за котру від властий шкільних дістав кільканайцять письменних признань; єго глубоку віру, любов до свого сьв. обряда, та єго примірне житє, і перечитав грамоту, та вручив єї зворушеному ювилятови, і закінчив промову желанєм, щоби Г. Бог дозволив ему ще довгі лїта, тїшити ся овочами єго працї і проживати еще довго межи своїми честними, тверезими і трудолюбивими господарями в Лїщинї. — Хор місцевий відсьпівав красно „Многая лїта" ювилятови і кілька инших многолїтствий, а потому о. декан, котрий щиро дбає о просьвіту народну ще раз відізвав ся до людий з зазивом, щоби взяли собі примір з Власти духовної. Та власть признає працю учителїв, тож нехай і нарід любить і поважає тих, що для

на земли. Річ очевидна що й сьвітло і тепло сонця в значно дальшій віддали мусить бути менше і слабше. В день сьвітить оно там о половину слабше як у нас.

Дальші спостереженя показали, що вісь Марса а тим самим і єго рівник суть наклонені до дороги, а то наклоненє виносить 24 степенів і 52 мінут, або єсть лиш мало що, бо півтора степеня більше від наклонения нашої землї до екліптики. В наслїдок того мусять там бути і такі самі пори року як у нас. Коли же зважимо, що рік на Марсї має 687 днїв, отже єсть мало що більше як два рази так великий як наш, то покаже ся, що і пори року мусять там бути два рази так довгі як наші На північній півкули Марса тягне ся весна 199 наших днїв або 194 марсових, лїто 181 (176) днїв, осїнь 145 (142) а зима 160 (156) днїв. Весна і лїто на Марсї разом тревають 381 днїв, а осїнь і зима 305 днїв. Подібно єсть і на земли: весна і лїто тревають тут 186 днїв, а осїнь і зима 178. На полудневій півкули, знов так само як і у нас буває на відворот: осїнь і зима суть разом довші, а весна і лїто разом коротші.

Із сказаного повисше виходить вже досить ясно, що Марс в своїм положеню і рухах сьвітових єсть дуже подібний до нашої землї і він так само як земля обертає ся довкола сонця, а що єго дорога положена вже поза дорогою землї, то не видимо на нїм тих змін або фаз як на Венері або на Меркурі; вісь єго єсть так само нахилена до дороги як і вісь землї і оборот єї такий самий а з того виходить що і днї та ночи і пори року суть там такі самі або дуже подібні до тих які на земли. Для дальшої подібности треба би ще знати, чи на Марсї єсть такий самий воздух як і у нас. О тім вже досить трудно переконати ся. Марс, як сказано, сьвітить червонавим сьвітлом. Звідкиж бере ся на нїм червонаве сьвітло?

На повисше питанє годї безпосередно відповісти. Давнїйше був погляд, що як-раз червоне сьвітло єсть доказом воздуха на Марсї а то так пояснювано: Припустім, що ми дивили би ся з Марса на нашу землю, яке сьвітло би она нам показувала? Синє небо над нами єсть найлїпшим доказом, що воздух довкола землї виловлює із сьвітла синє проминє, а перепускає червоне; ми би тогди видїли, що земля сьвітить червоним сьвітлом. Коли маємо затьмінє сонця і дивимо ся на місяць, котрий пересуває ся по кружку сонця, то видимо єго червонавим, значить ся, видимо як-раз то сьвітло, яке земля на него пускає. Але за помочию приладу званого спектроскопом, видимо в тім червонавім сьвітлї і знаки (лінії), котрі нам кажуть, що тото червоне сьвітло переходить через якісь ґази, або иншими словами, що на земли єсть воздух, котрий перепускає лиш то сьвітло, а инше здержує. Тимчасом в червонавім сьвітлї Марса того не видко. За то червонаве сьвітло Марса в спектроскопі показує нам зовсїм щось иншого; оно показуєсь таким, як єсть то сьвітло, коли сонце сьвітить на щось червоного. Отже спектроскоп не показує нам воздуха, але за то показує, що на Марсї єсть щось червонего або жовтавого червоного як н. пр. пісок на пустини, від чого відбиває ся сьвітло сонця, або иншими словами: на Марсї мусить бути щось такого, може марсова земля, від чого відбиває ся червонаве сьвітло. За воздухом треба длятого слїдити в инший спосіб і насамперед придивити ся єго поверхни.

Богато астрономів придивило ся дуже докладно, що на Марсї в тім місци, де єго бігуни, видко якісь великі білі плями, що як би якісь білі шапки вкривають оба бігуни. Они придивили ся також, що тоті білі плями часто дуже значно зміняють ся і то рівночасно з тим, як зміняють ся пори року на обох півкулях Марса, або що они иноді таки зовсїм щезають. Спостереженя з 1894 р. показали, що така біла пляма на полудневім бігунї, котра ще дня 1 червня мала в промірі 3900 кільометрів, дня 1 падолиста була вже так мала, що єї промір мав ще ледви 300 кільометрів, наконець она таки зовсїм щезла. Що то стало ся? Сего з'явища не можна було собі инакше пояснити як лиш порівнанєм з подібними з'явищами на земли. Як би хтось з величезної висоти н. пр. з Марса придивив ся нашій землї, то побачив би на обох єї бігунах також білі плями. То не що иншого лиш вічні леди і снїги, які вкривають оба бігуни нашої землї, а котрі так само лїтом обтоплюють ся краєм, звернением до рівника досить значно. Здогад отже дуже легкий і простий, що білі плями на бігунах Марса то нїчо иншого лиш леди і снїги, котрі иноді таки зовсїм топлять ся.

Що ті білі плями на Марсї то дїйстно не що иншого як лиш леди і снїги, переконують нас спостереженя астрономів за час від більше як двіста лїт. Ще в 1704 р. зробив був Маральді перший рисунок з Марса, на котрім зазначив плями на бігунах а в описї до того рисунку сказав, що плями ті видко було вже більше як від 50 лїт. Від тої пори плями ті нїколи не щезли без слїду, а хоч деколи і щезли, то опісля знов показали ся. Звичайно можемо з землї видїти лиш один бігун а то просто з тої причини, що вісь Марса єсть наклонена до дороги а тогди один бігун клонить

народу цілу свою працю посьвячують і нехай учителям за їх труди не відплачують ся невдячностю. Перед церквою окружили всї свого учителя і оден з господарів в імени всїх иньших его учеників подякував єму за труди. Зворушений до сльоз старик ледво в кількох словах міг подякувати передовсїм о. пароxови, яко свому — як сказав — найбільшому добродїєви, котрому все завдячує, а також о. Деканови, товаришам і громадянам. — Тепер оба душпастирі оказали свою честь заслуженому учителеви, бо взявши его поміж себе відпровадили з відкритими головами до хати лежачої близенько. За ними ішли всї сьпіваючи Многая літа. Та честь, яку оказали сьвященики учителеви тронула всїх, а найбільше ювилята, тож через дорогу грубі слези котили ся по его лици. Хто побачив ті слези, і то, як побіч учителя иде сивенький як голуб о. парох по одній сторонї, а по другій о. Декан то кождому рівнож тиснули ся сльози до очий. Тож не диво що нарід доти стояв сьпіваючи на подвірю учителя, доки той ще раз не вийшов. — То прекрасне торжество, то найлїпший доказ, що наш Високопреосьвященний новий Архипастир благословить і узнає працю учительску, та що й в сїм напрямі звертає свою увагу. Се торжество є також доказом, на яку почесть може чоловік собі заслужити, честним житєм, працею і витревалостию. Бож п. Квасїньский, то чоловік з під сїльскої стріхи, в початках своєї працї учительскої, немав навіть іспитів, вимаганих від учителїв. Наук учив ся сам при помочи свого сьвященика і учителя іспитованого в селї, о милю віддаленім. Сам він любить оповідати, як тяжко мусїв працювати, перед тим, заким зложив іспит. Через більше як рік ходив він до того учителя вечером що третий день чи лїто чи зима, чи дощ чи сніг, ходив і учив ся до пізна а по півночи вертав до дому, до того ще мусїв учити дїтий і був писаром громадским і дяком. Таку витревалу працю Бог поблагословив, бо п. Квасїньский вислуживши повних 40 лїт єсть тепер на емеритурі, побирає 600 зр. платнї, посїдає хату і 12 моргів поля. Більшу часть того ґрунту завдячує своїй працї і ощадности. Маючи примір на собі що то значить наука — учив також 3 своїх дїтий. Найстарший син укінчив права і був офіциром і яко офіцир помер, другий скінчив перед 10 лїтами семінарию учительску а донька сего року кінчить ту школу. — Тож желаємо сему честному чоловікови, щоби тепер міг ще многі лїта в здоровлю по своїх трудах відпочивати і тїшити ся плодами своєї працї.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Білгород 20 мая. Кореспондент Neue freie Presse розмавляв з сербским президентом мінїстрів, дром Вуїчем, котрий впевнював его, що населенє Сербії цїлком не єсть обурене послїдними подіями в королївскій родинї. Вуїч пересьвідчений, що король має цїлковите довірє до жени. Проф. Стеґірев сконстатував, що у королевої єсть т. зв. уявлена вагітність, яку дуже часто стрічають акушери. Перед лїтами щось подібного лучило ся королеві румуньскій.

Прага 20 мая. Бурмістр Срб установив вчера програму переїзду Цїсаря улицями міста. Дня 16 червня відбуде ся велика ілюмінация. В справі принятя Цїсаря в Лїтомерицях нараджував ся посол Функе з намістником ческим.

Берлин 20 мая. Канцлєр Бїльов виїхав до цїсаря, перебуваючого тепер в Мецу, аби єму зложити справоздане о теперішнім положеню в Хинї. Зачувати, що нїмецкі войска вже тепер будуть поволи уступати з Хини.

Стандертон 20 мая. Під Ермельо напали Бури три рази на відділ Анґлїйців під проводом ген. Беллька. Мали они з собою 4 армати, котрих не удало ся їм відобрати. Бури уступили до Каролїни, але вернули назад до Ермельо, коли Анґлїйці полишили то місто.

Надіслане.

Хто мав би на продаж

Словар Желехівского

зволить подати свою адресу редакциї „Народної Часописи“.

ся до сонця отже й до нас до землї та его видко, а другий відвертає ся від сонця і ми его не видимо.

Докладні спостереженя переконали, що ті білі плями стоять в тїсній звязи з порами року на Марсї. То пізнав був ще Гершель в 1781 р. За кождий раз коли бігун виринає з довгої зимової ночи і звертає ся до сонця (так само як і у нас на земли), то видимо, що він єсть вкритий великою білою шапкою, котра зачинає робити ся щораз менша, чим більше дотична півкуля зближає ся до початку лїта, а навіть ще й поза той початок яких два або три наших місяців, що після нашого понятя значило би початок або середину серпня. Тогди тота пляма стоїть вже в одній мірі, аж приходить осїнне рівноденьство і пляма зачинає знов робити ся щораз більша, бо бігун заходить поволи в зимову ніч. Таке саме зявище зачинає тепер показувати ся на противнім бігунї. В деяких роках плями ті розширяють ся значно дальше як в инших бо знов зменшають ся більше як звичайно, що вказує на студенїйші і теплїйші роки подібно як і у нас. Також і то добачено, що біла пляма на бігунї не показує ся нїколи заєдно на однім і тім самім положеню супротив бігуна; бувало так що послїдний останок білої плями виднів ся яко біла смуга, що правда, дуже близько коло бігуна але таки не на нім, з чого виходилоби, що найстуденїйше місце на Марсї не сходить ся як-раз з самим бігуном.

Ба, але чи то дїйстно сніг або лїд на бігунах Марса? Що се зявище майже зовсім згідне з нашим на земли, то нема сумнїву, але инше питанє, чи тота біла маса на Марсї така сама як наша, значить ся замерзла на сніг або вода? Атже знаємо, що Марс єсть дальше віддалений від сонця як земля, а коли так то він і менше дістає від него тепла. Фізика учить, що тепло виходяче промінєм з якогось тїла, скоро несе ся два рази дальше, стає ся в четверо менше а коли іде три рази дальше, то буде 9 разів менше, або зменшає ся в квадрат, як росте віддаль. На основі сего правила знаємо дуже докладно, що теплота на Марсї, яку він дістає від сонця, єсть значно менша як теплота на нашій землї, ледви три семих частий тої теплоти, яку дістає наша земля, значить ся, що на Марсї ще менше як о половину тої теплоти, яку ми дістаємо від сонця, отже може так як у нас з початком весни, а найбільша спека може там доходити що найбільше до 12 або 15 степенів і то на рівнику а на бігунах мусить бути значно студенїйше. Як же серед таких відносин могло би бути, щоби на бігунах сніг або й лїд топив ся? Він же мусїв би там вічно лежати, хоч би взяти на увагу й ту обставину, що врещі і мале тепло може через довший час (а пори року як вже знаємо, суть дїйстно довші) стопити велику масу. Длятого замість давати волю буйній уяві і гадати зараз, що люди на Марсї вибирають ся зимою на бігуни на совганку та уганяють там по снігу на норвеґских ші (скі), можна і треба поки що скорше припускати, що на сусїднім нам планетї єсть якесь творило, котре при зменшеній теплотї осїдає на поверхни і надає їй білої краски, а відтак, коли теплота збільшить ся, оно знов розходить ся і тратить білу краску.

(Дальше буде).

Рух поїздів зелїзничих

важний від 1 мая 1901 після середно-европ. год.

Зі Львова

посп. (відходить)	особ (відходить)	День
	6·25	До Станиславова, Нідвисокого. Потутор
	6·35	„ Лавочного, Мункача, Борислава
	6·30	„ Підволочиск, Одеси, Ковови
	6·30	„ Підволочиск з Підзамча
8·30		„ Кракова, Любачева, Орлова, Відня
	8·40	„ „ Відня, Хирова, Стружа
	9·00	„ Сколього, Лавочного від 1/7 до 15/9.
	9·15	„ Янова
	9·25	„ Підволочиск з гол. двірця
	10·25	„ Іцкан, Сопова, Бергомету
	10·20	„ Белзця, Рави, Любачева
	11·25	„ Янова від 1/7 до 15/9 в недїлї і сьвята
1·55		„ Підволочиск з гол. двірця
2·08		„ „ „ Підзамча
	2·15	„ Брухович від 7/5 до 10/9 в недїлї і сьвята
2·40		„ Іцкан, Гусятина, Керешмезе
2·55		„ Кракова, Відня, Хабівки
	3·05	„ Стрия, Сколього лиш від 1/5 до 30/9.
	3·15	„ Янова від 1/5 до 15/9.
	3·20	„ Зимноводи від 15/5 до 30/9.
	3·26	„ Брухович „ „ „ „
	3·30	„ Ярослава

посп.	особ	Ніч
12·45		До Кракова, Відня, Берлина
2·51		„ Іцкан, Констанциї, Букарешту
	7·12	„ Брухович від 7/5 до 10/9.
	6·10	„ Іцкан, Радовець, Кімполюнґа
	6·20	„ Кракова, Відня, Берна, Варшави а Орлова від 15/6 до 15/9.
	6·30	„ Янова від 1/5 до 15/9 в будні дни
	6·35	„ Лавочного Мункача Хирова
	7.25	„ Сокаля, Рави рускої
	7·10	„ Тернополя з гол. двірця
	7·33	„ „ „ Підзамча
	9·30	„ Янова від 1/5 до 15/9 в недїлї і сьвята
	10·30	„ Іцкан, Гусятина, Радовець
	11·—	„ Кракова, Відня, Івонича
	11·10	„ Підволочиск, Бродів з гол. двірця
	11·23	„ „ Грималова з Підзамча

До Львова

посп. (приходить)	особ (приходить)	День
	4·40	Зі Стрия, Самбора, Борислава
	6·10	„ Кракова
	6·20	„ Черновець, Іцкан, Станиславова
	6·46	„ Брухович від 7/5 до 10/9.
	7·10	„ Зимноводи „ „ „ „
	7·45	„ Янова (головний дворець)
	8·10	„ Лавочного „ „
	8·00	„ Тернополя на Підзамче
	7·40	„ „ „ гол. дворець
	8·15	„ Сокаля, Рави рускої
	8·50	„ Кракова, Відня, Орлова
	11·45	„ Ярослава, Любачева
	11·55	„ Іцкан, Черновець, Станиславова
	12 55	„ Янова на гол. дворець
1·35		„ Кракова, Відня
	1·10	„ Сколього, Хирова, а з Лавочного від 1/7 до 15/9.
1·45		„ Іцкан, Станиславова
2·20		„ Підволочиск на Підзамче
2·35		„ „ „ гол. дворець
	5·10	„ „ „ Підзамче
	5·35	„ „ „ гол. дворець
	6·00	„ Сокаля
	5·50	„ Кракова
5 55		„ Чернівців
	3·14	„ Брухович

посп.	особ	Ніч
	12·05	З Сколього, Калуша, Борислава
12·20		„ Черновець, Букарешту
2·31		„ Кракова, Відня, Орлова
	3·12	„ Підволочиск на Підзамче
	3·35	„ „ „ гол. дворець
	6·20	„ Іцкан, Підвисокого, Ковови
	9.11	„ Янова від 1/5 до 31/5 і від 16/9 до 30/9 що дня, а від 1/6 до 15/9 в недїлю і сьвята
	7·36	„ Брухович від 7/5 до 30/6 і від 16/9 до 10/9
	8·50	„ Брухович від 1/7 до 15/9 що день
8·40		„ Кракова, Відня, Любачева
	9·15	„ Янова від 1/6 до 15/9.
	9·15	„ Кракова, Відня, Пешту, Сянока
	9·20	„ Іцкан, Ковови, Підвисокого
	10·25	„ Підволочиск, Бродів, Копичинець
	10·38	„ „ на гол. дворець
	10·50	„ Лавочного. Хирова, Пешту

ЗАМІТКА. Пора нічна числить ся від 6-ої години вечером до 5-ої години 59 мінут рано.

Бюро інформацийне ц. к. зелїзниць державних при ул. Красицких ч. 5.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

З друкарні В. Лозиньского — під зарядом В. І. Вебера. (Телефона число 569).